

Eesti tervishoiukulud 2010

Erakindlustuste kulud tervishoiule

Tervise Arengu Instituut
National Institute for Health Development

Tervise Arengu Instituut
Tervisestatistika osakond

Eesti tervishoiukulud 2010
Erakindlustuste kulud tervishoiule

Tallinn
2012

Tervisestatistika osakonna missioon:

Rahva tervis ja heaolu parema statistika ja informatsiooni kaudu

Koostaja: Harles Luts

Tähelepanu! Nagu statistiliste aruannete puhul tavaline on ka käesolevas analüüsis ühe aasta jooksul võimalikud väikesed parandused. Palume aruande ja andmete kasutamisel viidata veebiversioonidele (analüüs www.tai.ee ja andmed www.tai.ee/tstua)

LÜHIKOKKUVÕTE

1. Tervishoiu kogukulude osakaal moodustas 2010. aastal sisemajanduse koguproduktist (SKP) 6,3%
2. Jooksevhindades olid tervishoiu kogukulud 908 miljonit eurot
3. Kogukulud langesid võrreldes eelneva aastaga 60,7 miljonit eurot ehk 6,3%
4. Avaliku sektori tervishoiukulud moodustasid 5% SKP-st
5. Avaliku sektori kulud moodustasid 78,9% tervishoiu kogukuludest
6. Erasektori tervishoiukulud moodustasid tervishoiu kogukuludest 20,3%
7. Leibkondade tervishoiukulutused moodustasid 18,6% tervishoiu kogukuludest
8. Meditsiinitoodetele tehtavad kulud moodustasid 24,3% tervishoiu kogukuludest
9. Meditsiinitoodetele tehtavad kulud moodustasid 58,1% leibkondade poolt tehtud tervishoiukulutustest
10. Eesti Haigekassa tervishoiukulud olid 618,9 miljonit eurot ehk 68,2% tervishoiu kogukuludest
11. Erakindlustuste tervishoiukulud olid 2,1 miljonit eurot ehk 0,2% tervishoiu kogukuludest

Sisukord

SISSEJUHATUS	5
1. TERVISHOIU KOGUKULUDE RAHASTAMINE	6
2. KULUD TERVISHOIUTEENUSTELE JA NENDE OSUTAJATELE.....	12
3. ERAKINDLUSTUSTE TERVISHOIUKULUD	15
ANDMEALLIKAD.....	18
VIIDATUD ALLIKAD.....	19

SISSEJUHATUS

Käesolev analüüs kuulub Tervise Arengu Instituudi sarja „Eesti tervishoiukulud”. Seekordne analüüs annab lühiülevaate 2010. aasta tervishoiukuludest¹.

Analüüsi eesmärgiks on anda informatsiooni tervishoiusüsteemi rahastamisest erinevate finantseerimisallikate, tervishoiuteenuste ja teenuse osutajate kaudu, kasutades OECD (Majandusliku Koostöö ja Arengu Organisatsioon) poolt väljatöötatud metoodikat – Riigi Tervishoiukulude Arvestus (RTA)².

Selle metoodika järgi on tervishoiukuludesse arvestatud tervishoiuga seotud tegevused nagu aktiivravi-, hooldus- ja taastusraviteenused, töotervishoid, kaitseväge meditsiin, tervishoid vanglates ning tervishoiu administreerimine avalikus- ja erasektoris. Samas ei sisalda tervishoiu kogukulud (THKK) õpetamisele, tervishoiualasele uurimis- ja arendustööle, keskkonnatervisele ja teistele teenustele, mille põhitegevus ei ole tervise parandamine, tehtavaid kulutusi. Analüüs hõlmab ainult Eesti elanikele tehtud kulutusi. See tähendab, et THKK-s ei kajastu välismaalastele osutatud tervishoiuteenuste kulud ja välismaalaste poolt ostetud tervishoiukaupade kulud.

Aruanne on mõeldud kasutamiseks kõigile tervishoiu rahastamise valdkonna vastu huvi tundvatele institutsioonidele ja isikutele ning laiemale avalikkusele. Koostaja on tänulik paljudele inimestele, kes edastasid andmeid ja informatsiooni ning aitasid koostada käesolevat analüüsi.

¹ Käesolevas töös kasutakse mõisteid tervishoiu kogukulud ja tervishoiukulud sünonüümidena. Samuti kasutatakse sünonüümidena mõisteid kulud ja kulutused.

² OECD metoodikat kasutakse rohkem kui 100 riigis – Riigi Tervishoiu Arvestus (RTA) – *System of Health Accounts (SHA)* või *National Health Accounts (NHA)*.

1. TERVISHOIU KOGUKULUDE RAHASTAMINE

2010. aastal moodustasid tervishoiu kogukulud (THKK) sisemajanduse koguproduktist (SKP) 6,3%. Aasta enne saavutas tervishoiukulude osakaal viimase üheteistkümne aasta kõrgeima taseme. Samas võrreldes 2009. aastaga toimus 2010. aastal antud osakaalu 0,7-protsendipunktiline langus, seda põhjustas nii THKK langus kui ka SKP kasv (tabel 1). Hoolimata 2010. aastal toimunud langusest on 6,3%-ne näitaja perioodi 2000-2010 üks kõrgemaid.

Tabel 1. SKP jooksevhindades ja THKK näitajad, 2000–2010

Aastad	SKP, miljon eurot	THKK, miljon eurot	THKK osakaal SKP-st
2000	6 160	329	5,3%
2001	6 971	342	4,9%
2002	7 776	381	4,9%
2003	8 719	435	5,0%
2004	9 685	497	5,1%
2005	11 182	562	5,0%
2006	13 391	672	5,0%
2007	16 069	829	5,2%
2008	16 304	983	6,0%
2009	13 840	969	7,0%
2010	14 305	908	6,3%

Allikas: Statistikaamet, TAI TSO

Jooksevhindades moodustasid tervishoiu kogukulud 2010. aastal 908 miljonit eurot, mis oli 6,3% ehk 61 miljonit eurot vähem kui eelneval aastal. Peamine THKK alanemise põhjus oli avaliku sektori kulutuste kahanemine, kus aastane vähenemine oli 1,8% (tabel 2). Seejuures oli avaliku sektori kulutuste langus põhjustatud eelkõige Eesti Haigekassa tervishoiukulude langusest, mis moodustasid 2010. aastal avaliku sektori tervishoiukulude mahust 86,4%. Eesti Haigekassa kulud alanesisid 2010. aastal 2% ehk 12,8 miljonit eurot. Antud languse põhjuseks oli raviteenuste hindade koefitsiendi muutus. Ravijuhtude arv võrreldes 2009. aastaga ei langenud [2].

Tabel 2. Avaliku sektori tervishoiukulud rahastamisallikate lõikes, 2009–2010

	2009		2010		Muutus (%)
	tuhat eurot	%	tuhat eurot	%	2010/2009
Eesti Haigekassa	631 632	86,6	618 874	86,4	-2,0
Keskvalitsus	83 180	11,4	85 955	12,0	3,3
Kohalik omavalitsus	14 140	1,9	11 135	1,6	-21,3
Avaliku sektori tervishoiukulud kokku	728 953	100,0	715 963	100,0	-1,8

Allikas: TAI TSO

Suhtelisel skaalal alanesid kõige enam kohalike omavalitsuste tervishoiukulutused, seda 21,3% (tabel 2; tabel 3). Kohalike omavalitsuste puhul vähenesid eranditult kõikide tervishoiuteenuste kulutused. Kui välja jätta tervishoiu tugiteenustele tehtavate kulutuste vähenemine 1,8%, siis suhtelisel skaalal vähenesid ülejäänud teenused 19–28% piires. Absoluutsummas vähenesid enim kulutused aktiivraviteenustele ning pikaajalisele hooldusravile.

Tabel 3. Kohalike omavalitsuste tervishoiukulud teenuste lõikes, 2009–2010

Teenuse liik	2009		2010		Muutus (%)
	tuhat eurot	%	tuhat eurot	%	2010/2009
Aktiivravi	5 512	39,0	4 425	39,7	-19,7
Pikaajaline hooldusravi	4 603	32,5	3 674	33,0	-20,2
Tervishoiu tugiteenused	121	0,9	118	1,1	-1,8
Meditsiinitooted	735	5,2	568	5,1	-22,7
Tervishoiu administreerimine ja ravikindlustus	1 841	13,0	1 385	12,4	-24,8
Kapitalikulud	1 329	9,4	964	8,7	-27,4
Kohalike omavalitsuste tervishoiukulud kokku	14 140	100,0	11 135	100,0	-21,3

Allikas: TAI TSO

Keskvalitsuse kulutused suurenesid 2010. aastal 3,3% ehk 2,8 miljonit eurot (tabel 2; tabel 4). Kõige suuremad tõusud leidsid aset meditsiinitoodete, seda 2,2 miljonit eurot ning preventsiiooni vallas. Antud valdkonnas kasvasid kulud 1,9 miljonit eurot, mis oli peamiselt tingitud nakkushaiguste tõkestamiseks tehtavate kulutuste suurenemisest. Eelkõige oli see tingitud Sotsiaalministeeriumi poolt tehtavate HIV-i ja AIDS-i ravimite soetamise kulude kasvust.

Tabel 4. Keskvalitsuse tervishoiukulud teenuste lõikes, 2009–2010

Teenuse liik	2009		2010		Muutus (%)
	tuhat eurot	%	tuhat eurot	%	2010/2009
Aktiivravi	7 278	8,7	6 637	7,7	-8,8
Taastusravi	239	0,3	61	0,1	-74,5
Pikaajaline hooldusravi	12 693	15,3	13 264	15,4	4,5
Tervishoiu tugiteenused	26 334	31,7	26 312	30,6	-0,1
Meditsiinitooted	12 726	15,3	14 935	17,4	17,4
Preventsioon ja elanikkonna tervishoid	11 489	13,8	13 422	15,6	16,8
<i>sh nakkushaiguste tõkestamine</i>	8 867	10,7	10 692	12,4	20,6
<i>mittenakkushaiguste tõkestamine</i>	2 052	2,5	2 013	2,3	-1,9
Tervishoiu administreerimine ja ravikindlustus	11 067	13,3	10 923	12,7	-1,3
Kapitalikulud	1 355	1,6	400	0,5	-70,5
Keskvalitsuse tervishoiukulud kokku	83 180	100,0	85 955	100,0	3,3

Allikas: TAI TSO

Keskvalitsuse tervishoiukuludes toimus absoluutsummas kõige suurem alanemine kapitalikuludes, seda ligikaudu 1 miljon eurot. Antud langus oli eelkõige tingitud Sotsiaalministeeriumi poolt antud kululiigi rahastamise mahu langusest.

Suhtelisel skaalal langesid kõige enam kulutused taastusravile, seda 74,5%. Samas sedavõrd suur langus oli suures osas tingitud ka madalast taastusravi absoluutkulust. Taastusravikulude langus oli eelkõige tingitud Kaitseministeeriumi taastusravikulutuste mahu alanemisest.

Erinevate ministeeriumite lõikes leidis absoluutsummas oluline muudatus aset Kaitseministeeriumi tervishoiukuludes. Ministeeriumi kulud langesid 32,1% ehk 606 tuhat eurot. Antud langus oli tingitud juba eelnevalt mainitud taastusravikulutuste langusest, ent langusele avaldasid veel mõju alanemised nii aktiivraviteenuste, tervishoiu tugiteenuste kui ka meditsiinitoodete kulutuste lõikes.

Keskvalitsuse tervishoiukuludest moodustab enamiku Sotsiaalministeeriumi osakaal. 2010. aastal oli vastav näitaja 92,9% ning absoluutsummas 79,9 miljonit eurot. Sotsiaalministeeriumi tervishoiukulud kasvasid 2010. aastal 4,7% ehk 3,6 miljonit eurot (tabel 5). Antud kasv oli tingitud eelkõige kolmest faktorist. Esiteks meditsiinitoodetele tehtavate kulutuste kasvust (2,4 mln. eurot), teiseks eelnevalt nimetatud nakkushaiguste tõkestamiseks tehtavate kulutuste kasvust (1,8 mln. eurot) ning kolmandaks pikaajalise hooldusravi kulutuste kasvust (0,6 mln. eurot).

Tabel 5. Sotsiaalministeeriumi tervishoiukulud teenuste lõikes, 2009–2010

Teenuse liik	2009		2010		Muutus (%)
	tuhat eurot	%	tuhat eurot	%	2010/2009
Aktiivravi	6 153	8,1	5 696	7,1	-7,4
<i>sh ambulatoorne ravi</i>	796	1,0	859	1,1	8,0
Taastusravi	0,5	0,0	0,2	0,0	-58,6
Pikaajaline hooldusravi	12 693	16,6	13 264	16,6	4,5
Tervishoiu tugiteenused	25 780	33,8	25 854	32,4	0,3
<i>sh kiirabi</i>	25 780	33,8	25 854	32,4	0,3
Meditsiinitooted	11 536	15,1	13 920	17,4	20,7
<i>sh ravimid</i>	873	1,1	790	1,0	-9,5
Preventsioon ja elanikkonna tervishoid	10 926	14,3	12 772	16,0	16,9
<i>sh nakkushaiguste tõkestamine</i>	8 832	11,6	10 675	13,4	20,9
<i>mittenakkushaiguste tõkestamine</i>	2 044	2,7	2 012	2,5	-1,6
Tervishoiu administreerimine ja ravikindlustus	7 875	10,3	7 951	10,0	1,0
Kapitalikulud	1 328	1,7	393	0,5	-70,4
Sotsiaalministeeriumi tervishoiukulud kokku	76 292	100,0	79 851	100,0	4,7

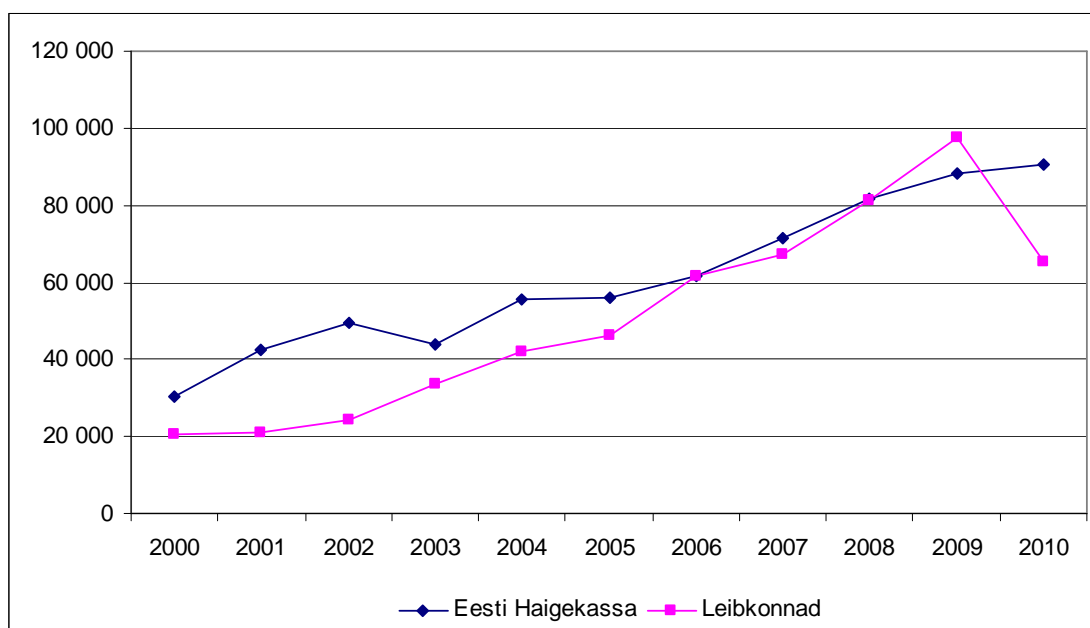
Allikas: TAI TSO

Võrreldes avaliku sektoriga toimusid erasektoris 2010. aastal mõnevõrra suuremad muutused. Erasektori tervishoiu kogukulud alanesid 9%. Selle peamine põhjus seisnes leibkondade tervishoiukulutuste alanemises, mis langes 14,3% ehk 28,2 miljonit eurot.

Leibkondade tervishoiukuludes toimusid 2010. aastal mitmed olulised muudatused. Oluliselt vähenesid kulutused meditsiinitoodetele. Retseptiravimite osas vähenesid leibkondade kulutused 32,9% ehk 32 miljonit eurot. Käsimüügiravimite osas oli langus 33,5% ehk 11,2 miljonit eurot (tabel 6). Antud tendentsil võib olla mitmeid põhjuseid, kindlasti avaldas oma mõju haigekassa tegevus geneeriliste ravimite kasutamise propageerimiseks. Samas oma mõju oli ka tarbijahinnaindeksi kasvul, mistõttu inimeste tervishoiuteenuste ja kaupade tarbimise võime sattus suurema surve alla [5].

Jooniselt 1 nähtub, et perioodil 2000–2010 on valdavalt Eesti Haigekassa kulud retseptiravimitele olnud kõrgemad leibkondade kuludest. Alates 2003. aastast on Eesti Haigekassa ja leibkondade retseptiravimite kulude maht aasta-aastalt lähenenud. Seejuures 2009. aastal ületasid leibkondade kulutused haigekassa omi, ent 2010. aastal toimus leibkondade kuludes suur langus, kus antud kulude maht langes 2007. aasta tasemele.

Joonis 1. Eesti Haigekassa ja leibkondade kulutused retseptiravimitele, 2000–2010, tuhat eurot

Andmeallikas: TAI TSO

Leibkonna kulutused hambaravile kasvasid 2010. aastal erakordselt, seda 62,2% ehk 16,3 miljonit eurot. Leibkondade kulutuste suurenemine hambaraviteenuste lõikes oli osaliselt põhjustatud nimetatud valdkonnas toimunud inflatsioonist. Samas võib arvata, et antud kulutuste mahu suurenemisel oli oma osa ka leibkonna eelarve uuringu meetoodika muutusel, mistõttu saadud tulemused võivad mõnevõrra erineda eelnevate uuringute omast.

Tabel 6. Leibkondade tervishoiukulud teenuste lõikes, 2009–2010

Teenuse liik	2009		2010		Muutus (%)
	tuhat eurot	%	tuhat eurot	%	2010/2009
Aktiivravi	31 608	16,1	48 724	28,9	54,2
sh ambulatoorne ravi	30 291	15,4	47 768	28,3	57,7
<i>sh hambaravi</i>	26 179	13,3	42 465	25,2	62,2
Taastusravi	9 859	5,0	7 735	4,6	-21,5
Pikaajaline hooldusravi	8 013	4,1	8 882	5,3	10,8
Tervishoiu tugiteenused	4 335	2,2	5 382	3,2	24,2
Meditsiinitooted	142 976	72,7	97 881	58,1	-31,5
<i>sh retseptiravimid</i>	97 453	49,5	65 433	38,8	-32,9
<i>käsimüügiravimid</i>	33 551	17,0	22 308	13,2	-33,5
KOKKU	196 791	100,0	168 604	100,0	-14,3

Allikas: TAI TSO

2010. aasta leibkonna eelarve uuringu metoodika erines eelnevate uuringute omast mitmete aspektide poolest, suurimateks muudatusteks oli vähenenud uuringumaterjalide hulk, mis tähendas senise kahe ankeedi ja kahe päeviku asemel ühte ankeeti ja päevikut, ja vähenenud uuringuaeg. Leibkonna eelarve uuringut läbi ei viidud aastatel 2008 ja 2009, mistõttu leibkondade kulutusi prognoositi ning seega olid nende aastate tulemused hinnangulised. [4: lk 10]

Välismaailma kulutused alanesid 2010. aastal võrreldes eelneva aastaga 29,5 miljonit eurot ehk 78,4%. Tegemist oli suure langusega, mille põhjus seisnes kapitalikulude alanemises, mis oli peamiselt tingitud Põhja-Eesti Regionaalhaiglale tehtavate investeeringute mahu vähenemisest, millest enamik tehti ära 2009. aastal. Samas oluliselt suurenes välisrahastuse maht preventsiiooni ja elanikkonna tervishoiu osas, seda peamiselt mittenakkushaiguste tõkestamiseks tehtavate kulutuste arvelt, mis kasvasid 1,4 miljonit eurot.

2. KULUD TERVISHOIUTEENUSTELE JA NENDE OSUTAJATELE

Absoluutsummates toimusid olulised muutused meditsiinitoodetele tehtavates kulutustes ja kapitalikuludes (tabel 7). Antud muudatuste peamised põhjused on välja toodud eelmises peatükis.

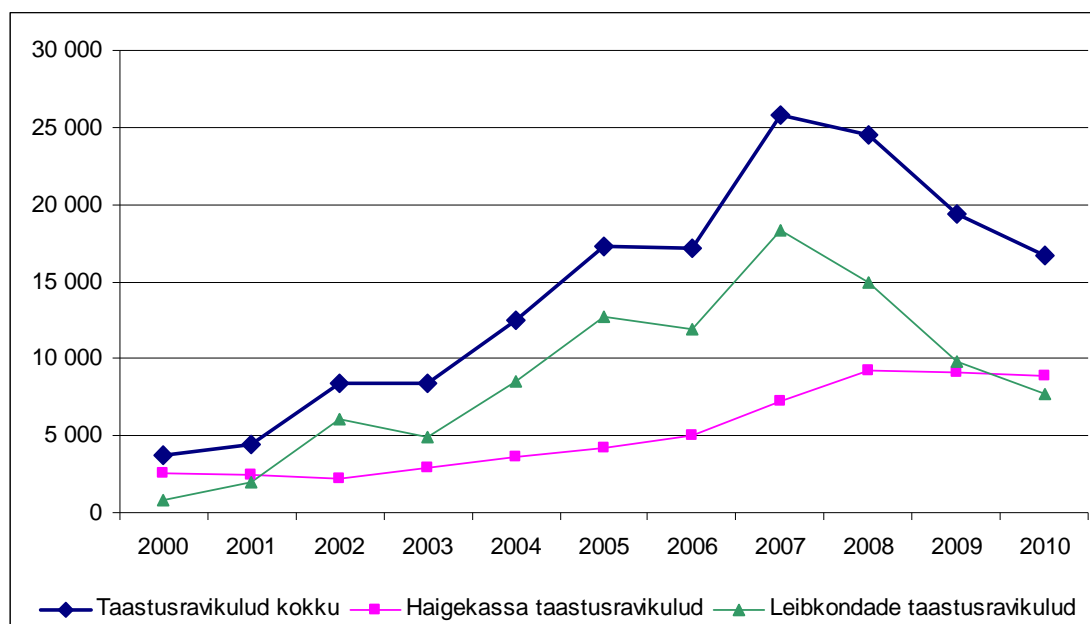
Tabel 7. Kulud tervishoiuteenustele, 2009–2010

Teenuse liik	2009		2010		Muutus (%)
	tuhat eurot	%	tuhat eurot	%	2010/2009
Aktiivravi	483 862	50,0	484 969	53,4	0,2
sh ambulatoorne ravi	212 814	22,0	221 612	24,4	4,1
<i>sh hambaravi</i>	51 101	5,3	65 724	7,2	28,6
Taastusravi	19 377	2,0	16 711	1,8	-13,8
Pikaajaline hooldusravi	40 513	4,2	40 147	4,4	-0,9
Tervishoiu tugiteenused	93 605	9,7	94 262	10,4	0,7
sh kiirabi	26 389	2,7	26 515	2,9	0,5
Meditsiinitooted	250 214	25,8	220 554	24,3	-11,9
sh retseptiravimid	186 244	19,2	156 406	17,2	-16,0
käsimüügiravimid	36 360	3,8	35 577	3,9	-2,2
Preventsioon ja elanikkonna tervishoid	21 692	2,2	24 655	2,7	13,7
sh nakkushaiguste tõkestamine	9 227	1,0	10 805	1,2	17,1
mittenakkushaiguste tõkestamine	4 946	0,5	6 570	0,7	32,8
Tervishoiu administreerimine ja ravikindlustus	20 098	2,1	19 352	2,1	-3,7
Kapitalikulud	39 330	4,1	7 323	0,8	-81,4
Kulud tervishoiuteenustele kokku	968 690	100,0	907 973	100,0	-6,3

Allikas: TAI TSO

Lisaks sellele vähenesid 2010. aastal kulutused ka taastusraviteenustele. Seejuures on taastusravikulutused vähenenud juba alates 2007. aastast (joonis 2). Perioodil 2000–2007 taastusravikulutused aga kasvasid. Seejuures oli antud kulutuste kasv sageli hüppeline, mis oli tingitud leibkondade taastusravikulutuste järskudest muutustest. Samal perioodil kasvasid Eesti Haigekassa taastusravikulud ühtlase tempoga.

Joonis 2. Kulutused taastusravile, 2000–2010, tuhat eurot

Andmeallikas: TAI TSO

Alates 2008. aastast on taastusravikulutused oluliselt vähenenud. Seejuures on antud vähenemine eelkõige tingitud leibkondade taastusravikulutuste mahu langemisest. Leibkondade taastusravikulutuste alanemise põhjus võib olla tingitud majanduskriisi mõjust inimeste sissetulekutele, mis ajendas inimesi kulutama vähem taastusravile. Võib oletada, et taastusraviteenused pole inimese tervise seisukohalt primaarse tähtsusega ning sageli kas loobutakse neist või lükatakse nende teenuste tarbimine raha vähesuse tõttu edasi. Samal ajal on haigekassa taastusravikulud püsinud perioodil 2008–2010 suhteliselt samal tasemel.

Kui vaadelda tervishoiu jooksevkulusid³ tervishoiuteenuste osutajate lõikes, siis avaldub, et enamik tervishoiukuludest tehakse ära haiglates (tabel 8). 2010. aastal moodustasid haiglates tehtud tervishoiu jooksevkulud 45,3% kogu tervishoiuteenuste lõikes tehtud jooksevkuludest.

Aastal 2010 toimus haiglate lõikes üsna märkimisväärne tervishoiukulude langus, seda 4,1% ehk 17,2 miljonit eurot. Antud langus oli peamiselt tingitud Eesti Haigekassa finantseerimismahu alanemisest 13,3 ja leibkondade kulude langusest 2,5 miljoni euro võrra.

³ Jooksevkuludena käsitletakse tervishoiu kogukulusid, millest on maha arvatud kapitalikulud.

Tabel 8. Tervishoiu jooksevkulud teenuseosutajate lõikes, 2009–2010

Teenuseosutaja liik	2009		2010		Muutus (%)
	tuhat eurot	%	tuhat eurot	%	2010/2009
Haiglad	424 808	45,7	407 565	45,3	-4,1
Hooldus- ja põetusravi asutused	25 274	2,7	25 799	2,9	2,1
Ambulatoorse ravi pakkujad	187 772	20,2	203 646	22,6	8,5
Jaemüük ja teised meditsiinitoodete pakkujad	250 214	26,9	220 554	24,5	-11,9
Rahvatervise programmidega varustamine	19 692	2,1	22 531	2,5	14,4
Üldise tervishoiu administreerimisega tegelevad asutused	20 098	2,2	19 352	2,1	-3,7
Muude tegevusharude esindajad	182	0,0	229	0,0	26,1
Välisriikide asutused	1 322	0,1	973	0,1	-26,4
Tervishoiuteenuse osutajad kokku	929 360	100,0	900 650	100,0	-3,1

Allikas: TAI TSO

Samal ajal aga kasvasid ambulatoorse ravi pakkujate lõikes tehtud tervishoiukulud 8,5% ehk 15,9 miljonit eurot. Antud kasvu põhjus seisnes leibkondade kulutuste kasvus 18,5 miljoni euro võrra, haigekassa kulud vähenesid samal ajal 2 miljonit eurot.

Kulude mahult jäävad haiglatele alla nii jaemüügi ja teiste meditsiinitoodete pakkumisega tegelevad ettevõtted 24,5% kui ka ambulatoorse ravi pakkujad 22,6%-ga tervishoiu jooksevkuludest. Nende kolme asutuse liigi poolt osutatav teenuste rahaline maht moodustab 92,4% Eesti riigis 2010. aastal eri teenusepakkujate poolt osutatud tervishoiuteenuste rahalisest mahust.

Suhtelisel skaalal alanesid enim välisriikide asutustes tehtud kulutused, seda 26,4% ehk 0,3 miljonit eurot. Antud langus oli tingitud haigekassa poolt välismaal tehtava plaanilise ravi summa alanemisest. Samas ravijuhu arveid oli 2010. aastal 25 ravijuhtu enam kui 2009. aastal. Kokku 2010. aastal oli 129 ravijuhtu. [1: lk 69; 2: lk 65]

3. ERAKINDLUSTUSTE TERVISHOIUKULUD

Erakindlustuste osakaal on olnud Eesti tervishoiu kogukuludes üsna madal (joonis 3). See on Eesti tervishoiusüsteemile omane, mis baseerub kohustuslikule solidaarsuse põhimõttest lähtuvale ravikindlustusele, kus Eesti Haigekassa rahastab kindlustatud ja võrdsustatud inimese eest raviasutusele tervishoiuteenuse maksumuse.

Eestis pole eraravikindlustuse pakkumine ja kasutamine tervishoius eriti levinud. Seda kasutavad peamiselt inimesed, kellel puudub riigi poolne ravikindlustus, suurem osa antud teenuste tarbijatest moodustavad Eestis töötavad välisriikide kodanikud, kes aga ei kajastu Eesti riigi tervishoiukuludes.

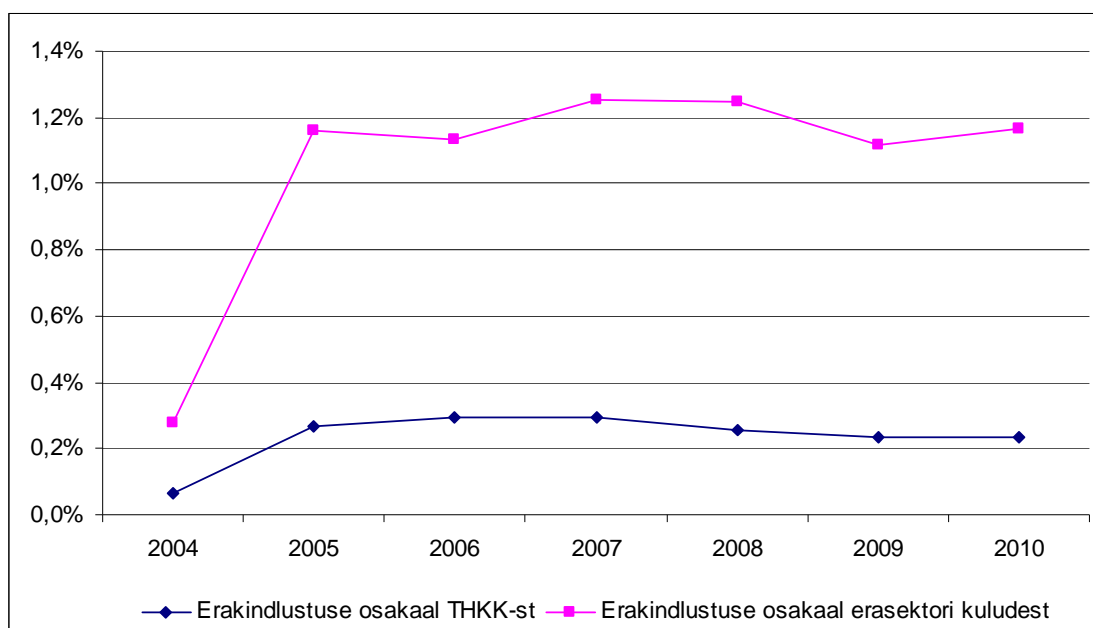
Eraravikindlustuste tervishoiualaste kulude kompenseerimine toimub reeglina muude kindlustuspakettide raames. Suurem osa tervishoiualastest väljamaksetest tehakse reisi- ja liikluskindlustuse pakettidest tulenevate kindlustusjuhtumite tõttu.

Eestis tegutses 2010. aastal 15 kindlustusandjat, mis tegelesid muu hulgas ka tervisekindlustustusega. Nendeks olid [3]:

1. BTA Insurance Company SE Eesti filiaal;
2. Codan Forsikring A/S Eesti filiaal;
3. Compensa Life Vienna Insurance Group SE;
4. ERGO Kindlustuse AS;
5. ERGO Life Insurance SE Eesti filiaal;
6. Gjensidige Baltic AAS Eesti filiaal;
7. If P&C Insurance AS;
8. Inges Kindlustus AS;
9. Mandatum Life Insurance Baltic SE;
10. QBE Insurance (Europe) Limited Eesti filiaal;
11. Salva Kindlustuse AS;
12. SEB Elu-ja Pensionikindlustus AS;
13. Seesam Insurance AS;
14. Swedbank Life Insurance SE;
15. Swedbank P&C Insurance AS.

Kui Eestis alustati tervishoiukulude andmete kogumisega 1999. aastal, siis erakindlustuste tervishoiukulude mõõtmise meetodika töötati välja alles 2004. aastaks. Joonis 3 iseloomustab sellest ajast erakindlustuste tervishoiukulude mahtu nii erasektori lõikes kui ka tervishoiukuludes tervikuna.

Joonis 3. Erakindlustuste kulude osakaal THKK-st ning erasektori tervishoiukuludest, 2004–2010

Andmeallikas: TAI TSO

Jooniselt nähtub, et alates 2005. aastast pole erakindlustuse osakaal nii THKK-s kui ka erasektori lõikes muutunud. Lisaks sellele on erakindlustuse osakaal tervishoiu kogukuludes olnud läbi ajaloo üsna marginaalne, olles oma kõrghetkel, 2006. aastal, ainult 0,3% THKK-st.

Tabel 9. Erakindlustuste tervishoiukulud teenuste lõikes, 2009–2010

Teenuse liik	2009		2010		Muutus (%)
	tuhat eurot	%	tuhat eurot	%	2010/2009
Aktiivravi	1 741	77,1	1 563	72,9	-10,2
sh hospitaliseeritud patsientide ravi	1 598	70,8	1 463	68,3	-8,4
Taastusravi	124	5,5	67	3,1	-46,4
Pikaajaline hooldusravi	40	1,8	55	2,6	38,2
Tervishoiu tugiteenused	3	0,1	5	0,2	92,7
Meditsiinitooted	326	14,4	337	15,7	3,5
sh käsimüügiravimid	321	14,2	331	15,4	3,0
Preventsioon ja elanikkonna tervishoid	13	0,6	2	0,1	-84,1
Tervishoiu administreerimine ja ravikindlustus	10	0,4	113	5,3	1065,3
sh erakindlustus	10	0,4	113	5,3	1065,3
Erakindlustuste tervishoiukulud kokku	2 256	100,0	2 143	100,0	-5,0

Allikas: TAI TSO

2010. aastal rahastasid erakindlustused tervishoiuteenuseid 2,1 miljoni euroga (tabel 9). Samal ajal kulutas Eesti Haigekassa tervishoiule 618,9 ja leibkonnad 168,6 miljonit eurot. Võrreldes eelneva aastaga langesid erakindlustuste tervishoiukulutused 2010. aastal 5% ehk 113 tuhat eurot.

Peamiselt jagunevad erakindlustuste kulud kolme teenuseliigi vahel. Suurimat osakaalu omavad väljamaksed hospitaliseeritud patsientide aktiivravi eest, seda 2010. aastal 68,3% ulatuses kõikidest väljamaksetest. Teine suurem kulugrupp on väljamaksed käsimüügiravimite eest – 15,4% erakindlustuste tervishoiukuludest. Kolmas on erakindlustuse administreerimise kulutused ehk erakindlustuse oma tegevuse rahastamine – 5,3% erakindlustuste tervishoiukuludest. Ajalooliselt on need kulugrupid moodustanud enamiku erakindlustuste tervishoiuteenustele kulutatud summa mahust.

ANDMEALLIKAD

Andmed THKK arvutusteks on saadud järgnevatest allikatest. Andmed olid esitatud nii etteantud vormidel, kui ka vabas vormis.

1. Eesti Haigekassa – ravikindlustuse hüvitiste kulud.
2. Rahandusministeerium – 2009. aasta kohalike omavalitsuste eelarvete täitmise aastaaruanne.
3. Ministeeriumite tervishoiukulutused: Haridus- ja Teadusministeerium, Justiitsministeerium, Kaitseministeerium, Keskkonnaministeerium, Kultuuriministeerium, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Põllumajandusministeerium, Rahandusministeerium, Siseministeerium ja Välisministeerium.
4. Eesti Statistikaamet:
 - a. Leibkonna eelarve uuring;
 - b. Aruanne “Taastusravi” – aluseks elanike poolt taastusravile tehtud kulutused.
5. Tervishoiukulutuste andmed kindlustusseltsidest.
6. Ravimiamet – ravimite käive haigla- ja jaemüügiapteekides.
7. Terviseamet – hügieeni ja joogivee ning keskkonnatervise kontrolliga seotud andmed.
8. Töötervishoiuasutused – töötajate kohustusliku meditsiinilise läbivaatuse andmed.
9. Riigikassa andmebaas – 2010. aasta riigieelarve täitmise aruanne on algallikaks Sotsiaalministeeriumi poolt tehtavate tervishoiukulutuste kohta.
10. Sotsiaalministeeriumi osakonnad:
 - a. Finants- ja varahalduse osakond – täpsustatud andmed kindlustamata isikute ravikulude, välisabi projektide, välislaenude; Rahandusministeeriumi kaudu hasartmängumaksust finantseeritavate projektide kohta;
 - b. Sotsiaalpoliitika info- ja analüüsi osakond – sotsiaalhoolekande institutsionaalne aruandlus.
11. Tervise Arengu Instituut – terviseedenduse projektid ja programmid.
12. Eesti Punane Rist – kulutused preventatsioonile ja elanikkonna tervishoiule.

VIIDATUD ALLIKAD

1. Eesti Haigekassa majandusaasta aruanne 2009.
http://www.haigekassa.ee/uploads/userfiles/file/aruanded/Eesti_Haigekassa_majandusaasta_aruanne_2009_est.pdf (kasutatud 11.01.2012)
2. Eesti Haigekassa majandusaasta aruanne 2010.
http://www.haigekassa.ee/uploads/userfiles/HK_majandusaasta_aruanne_2010%281%29.pdf (11.01.2012)
3. Eesti Kindlustusseltside Liidu liikmed. – Eesti Kindlustusseltside Liit (EKsL).
http://www.eksl.ee/index.php?option=com_content&view=article&id=82&Itemid=164&lang=et (18.01.2012)
4. Leibkonna Eelarve Uuring. – Eesti Statistikaamet. www.stat.ee/dokumendid/59873
(3.02.2012)
5. Tarbijahinnaindeks tõusis 2010. aastal. – Eesti Statistikaamet.
<http://www.stat.ee/49491> (10.01.2012)

